

Súd:	Najvyšší súd SR
Spisová značka:	1MCdo/13/2012
Identifikačné číslo spisu:	5611205965
Dátum vydania rozhodnutia:	17.06.2015
Meno a priezvisko:	JUDr. Janka Cisárová
Funkcia:	sudca
ECLI:	ECLI:SK:NSSR:2015:5611205965.1

UZNESENIE

Najvyšší súd Slovenskej republiky v v dedičskej veci po poručiteľovi I. H., ktorý zomrel XX. apríla XXXX, naposledy bytom v M., vedenej na Okresnom súde Liptovský Mikuláš pod sp.zn. 6 D 662/2011, o mimoriadnom dovolaní generálneho prokurátora Slovenskej republiky proti uzneseniu o dedičstve Okresného súdu v Liptovskom Mikuláši z 29. septembra 2011 č.k. 6 D 662/2011-30, Dnot 182/2011, takto

rozhodol:

Mimoriadne dovolanie o d m i e t a.

Žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania o mimoriadnom dovolaní.

Odôvodnenie

Okresný súd Liptovský Mikuláš (ďalej len „súd prvého stupňa“) uznesením z 29. septembra 2011 č.k. 6 D 662/2011-30, Dnot 182/2011 v dodatočnom dedičskom konaní po poručiteľovi I. H., naposledy bytom v M., postupujúc podľa § 175m, § 175o, § 175q a § 175j O.s.p., určil všeobecnú hodnotu majetku patriaceho do dedičstva vo výške 58,04 € a potvrdil nadobudnutie dedičstva jediným dedičom zo zákona v prvej dedičskej skupine I. H. ml., narodeným XX. septembra XXXX, zomrelým XX. septembra XXXX, naposledy bytom W., a to nehnuteľnosťí nachádzajúcich sa v katastrálnom území M., zapísaných Správou katastra Ružomberok na liste vlastníctva č. XXXXXX - parcely registra „C“ evidované na katastrálnej mape parcelným číslom 6903/3, orná pôda vo výmere 3766 m² a na komasačnom hárku č. 0143, parcelné číslo 2594, lúka vo výmere 3889 m² - 3449 m² vyvlastnené rozhodnutím 4203/61, g.p. 243-204-0323-90, PVZ 108/92, zvyšok stav neidentický, diel 257 z 30418 štátna cesta vo výmere 244 m² - stav neidentický, evidovaných na poručiteľa v podiele 1/1.

Na podnet účastníčky konania I. Y., vnučky poručiteľa, podal generálny prokurátor Slovenskej republiky (ďalej len „generálny prokurátor“) mimoriadne dovolanie, ktorým napadol predmetné uznesenie v časti výroku, ktorým potvrdil nadobudnutie dedičstva - nehnuteľností nachádzajúcej sa v katastrálnom území M., vedenej Správou katastra Ružomberok na komasačnom hárku č. 0143 pod parcelným číslom 2594, lúka o výmere 3889 m² - 3449 m² vyvlastnených rozhodnutím 4203/61, g.p. 243-204-0323-91,

PVZ 108/92, zvyšok neidentický, diel 257 z 30418 štátna cesta vo výmere 244 m² - stav neidentický v prospech jediného dediča zo zákona v prvej dedičskej skupine I. H. ml., narodeného XX. septembra XXXX, naposledy bytom W. s tým, že ním bol porušený zákon. Poukázal na to, že nehnuteľnosti vedené v komasačnom operáte katastrálneho územia M. č. 0143 p.č. 2594 - lúka vo výmere 3889 m², boli už predmetom dedičského konania po poručiteľovi I. H. a následne aj dedičského konania po jeho synovi, poručiteľovi I. H. a v rámci rozhodovania o predmete dedičstva bola zachovaná v súvislosti so spornou nehnuteľnosťou dedičská postupnosť v rámci zákonných dedičov prvej dedičskej skupiny. Sporná nehnuteľnosť preto nemohla byť znovu predmetom dedičského konania po starom otcovi I. H. Už v pôvodnom dedičskom konaní po ňom (aj keď dopĺňujúcim rozhodnutím štátneho notárstva) bola totiž prededená na syna I. H. ml., a z neho na jeho deti, I. Y. a Ing. I. H., najml., a to rozhodnutím Okresného súdu Liptovský Mikuláš o dedičstve z 31. augusta 1995 č.k. D 1838/93-36, Dnot 80/95 v spojení s dopĺňujúcim rozhodnutím Štátneho notárstva Liptovský Mikuláša z 19. mája 1965, č.k. D 384/65-3. Vo vzťahu k spornej nehnuteľnosti bola tak vytvorená prekážka právoplatne rozhodnutej veci. So zreteľom na uvedené generálny prokurátor žiadal uznesenie v napadnutej časti zrušiť a vec vrátiť Okresnému súdu Liptovský Mikuláš na ďalšie konanie.

Účastníčka dedičského konania I. Y. vo vyjadrení k mimoriadnemu dovolaniu uviedla, že s týmto opravným prostriedkom generálneho prokurátora plne súhlasí.

Najvyšší súd Slovenskej republiky (ďalej len „najvyšší súd“) ako súd rozhodujúci o mimoriadnom dovolaní (§ 10a ods. 3 O.s.p.) bez nariadenia dovolacieho pojednávania (§ 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s § 243a ods. 1 O.s.p.) predovšetkým skúmal, či boli splnené procesné predpoklady na podanie mimoriadneho dovolania generálnym prokurátorom Slovenskej republiky požadované ustanovením § 243e O.s.p.

Označené ustanovenie priznáva generálnemu prokurátorovi procesné oprávnenie podať mimoriadne dovolanie vtedy, ak generálny prokurátor na základe podnetu účastníka konania, osoby dotknutej rozhodnutím súdu alebo osoby poškodenej rozhodnutím súdu zistí, že právoplatným rozhodnutím súdu bol porušený zákon (§ 243f O.s.p.), a ak to vyžaduje ochrana práv a zákonom chránených záujmov fyzických osôb, právnických osôb alebo štátu a túto ochranu nie je možné dosiahnuť inými právnymi prostriedkami (§ 243e ods. 1 O.s.p.).

Podľa § 243f ods. 1 O.s.p. mimoriadnym dovolaním možno napadnúť právoplatné rozhodnutie súdu za podmienok uvedených v § 243e, ak a/ v konaní došlo k vadám uvedeným v § 237, b/ konanie je postihnuté inou vadou, ktorá mala za následok nesprávne rozhodnutie vo veci, c/ rozhodnutie spočíva v nesprávnom právnom posúdení veci.

Je nutné konštatovať, že neexistuje názorová jednota, ani jednota v rozhodnutiach Najvyššieho súdu Slovenskej republiky v otázke najmä proti ktorým rozhodnutiam súdu je prípustné mimoriadne dovolanie a či je tento opravný prostriedok prípustný aj vtedy, keď účastník sám predtým nevyužil všetky dostupné opravné prostriedky. So zreteľom na nejednotnosť rozhodovania prijalo občianskoprávne kolégium najvyššieho súdu v minulosti stanovisko, ktoré bolo publikované v Zbierke stanovísk najvyššieho súdu a rozhodnutí súdov Slovenskej republiky pod č. 36/2008. Právna veta tohto stanoviska, znie: „Podanie mimoriadneho dovolania generálnym prokurátorom nie je podmienené využitím riadneho opravného prostriedku účastníkom konania. Mimoriadnym dovolaním v zmysle § 243e O.s.p. môže generálny prokurátor napadnúť aj právoplatné rozhodnutie súdu prvého stupňa“.

Obdobne, za účelom prekonania nejednotnosti rozhodovania, prijal Ústavný súd Slovenskej republiky (ďalej len „ústavný súd“) 18. marca 2015 pod sp.zn. PL.z. 3/2015 zjednocujúce stanovisko, v zmysle ktorého: „Rešpektujúc princíp právnej istoty, ktorá bola nastolená právoplatným rozhodnutím, zohľadňujúc princíp subsidiarity podľa čl. 127 ods. 1 Ústavy Slovenskej republiky (ďalej len „Ústava“), ako i výnimočnosť mimoriadneho dovolania ako mimoriadneho opravného prostriedku podávaného generálnym prokurátorom Slovenskej republiky je jeho prípustnosť v civilnom konaní akceptovateľná za podmienky vyčerpania všetkých zákonom dovolených riadnych, ako aj mimoriadnych opravných

prostriedkov, ktoré mal účastník konania k dispozícii a ktoré mohol účinne využiť na ochranu svojich práv a oprávnených záujmov."

Z judikatúry Európskeho súdu pre ľudské práva (ďalej len „ESLP“) vyplýva, že systém opravných prostriedkov zakotvený v právnom poriadku zmluvnej strany Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd (ďalej len „Dohovor“) musí byť v súlade s požiadavkami čl. 6 Dohovoru. ESLP v rámci svojej rozhodovacej praxe už viackrát konštatoval porušenie čl. 6 Dohovoru vtedy, keď k nariadeniu opätovného preskúmania veci došlo výlučne z dôvodu existencie odlišného právneho posúdenia veci oproti právnemu názoru vnútroštátnych súdov, ktoré vec s konečnou platnosťou prerokovali a meritorne rozhodli (porovnaj *Roseltrans proti Rusku* z roku 2005). Opakovane tiež zdôraznil, že v záujme právnej istoty by právoplatné rozsudky mali vo všeobecnosti zostať nedotknuté a k ich zrušeniu by malo dochádzať iba pre účely nápravy zásadných väd [viď napríklad *Abdullayev proti Rusku* (rozsudok z roku 2010)]. Právoplatnosť rozhodnutia súdu môže byť prelomená len výnimočne a výlučne iba za účelom zaistenia opravy základných väd alebo justičných omylov (viď *Ryabykh proti Rusku*, rozsudok z roku 2003) a napravenia „väd najzákladnejšej dôležitosti pre súdny systém“, nie však z dôvodu právnej čistoty (pozri *Sutyazhnik proti Rusku*, rozsudok z roku 2009).

ESLP na tieto predpoklady prípustnosti mimoriadnych opravných prostriedkov opätovne poukázal v rozhodnutiach z 9. júna 2015 vo veciach DRAFT-OVA, a.s. proti Slovenskej republike, PSMA, s.r.o. proti Slovenskej republike a COMPCAR, s.r.o. proti Slovenskej republike.

Judikatúra najvyššieho súdu, vrátane ním prijatých stanovísk, nie je bez vývoja. Nie je vylúčené, aby aj pri nezmenenej právnej úprave, prípadne s ohľadom na nové právne náhľady alebo interpretačné východiská samotného najvyššieho súdu, bola nielen spresňovaná či dopĺňovaná, ale tiež menená.

V nadväznosti na vyššie uvedené senát I C najvyššieho súdu pri rozhodovaní v danej veci - na rozdiel od uvedeného stanoviska akcentuje predovšetkým miesto, ktoré má mimoriadne dovolanie v systéme opravných prostriedkov občianskeho súdneho konania. Na bližšie odôvodnenie odklonenia sa od predmetného stanoviska uvádza nasledovné:

Je nutné si uvedomiť, že mimoriadne dovolanie predstavuje výnimku z pravidla stability súdneho rozhodnutia, vyjadreného jeho právoplatnosťou. Podstatou tejto výnimky je účel mimoriadneho opravného prostriedku, ktorým je jeho výnimočné využitie s cieľom presadiť vecnú správnosť a spravodlivosť súdneho rozhodnutia v odôvodnených prípadoch. Mimoriadne dovolanie ale môže splniť uvedený účel iba vtedy, ak sú splnené kritériá akceptovateľnosti jeho úpravy. Kritériom akceptovateľnosti je i povinnosť vyčerpať iné, dostupné práve (procesné) prostriedky nápravy pochybení. Rešpektovanie kritérií právnej úpravy mimoriadnych dovolaní je nevyhnutné z hľadiska princípov právneho štátu (čl. 1 ústavy), ale aj aspektov práva na súdnu ochranu (čl. 46 ústavy) a práva na spravodlivý proces v súlade s hodnotami, ktoré sa zaručujú čl.6 ods.1 Dohovoru o ochrane ľudských práv a základných slobôd.

Ochrana poskytovaná mimoriadnym dovolaním je prípustná len teda subsidiárne, t.j. vtedy, ak osoba, ktorá sa domáha podania mimoriadneho dovolania, neúspešne využila všetky dostupné procesné prostriedky poskytované právnym poriadkom za účelom nápravy konania alebo rozhodovania súdov. To rovnako platí aj vtedy, keď sa účastník občianskeho súdneho konania sám svojim procesným úkonom (napríklad vzdaním sa odvolania) zbavil možnosti podať dostupný opravný prostriedok. Pri riešení otázky prípustnosti mimoriadneho dovolania je nutné dať prednosť ústavnému princípu právnej istoty a z toho dôvodu v týchto prípadoch je procesná aktivita generálneho prokurátora podávajúceho mimoriadne dovolanie neprípustná a nemôže mať procesné dôsledky predpokladané v ustanoveniach § 243e až § 243j O.s.p.

V danom prípade generálny prokurátor napadol mimoriadnym dovolaním rozhodnutie okresného súdu - uznesenie z 29.septembra 2011 č.k. 6 D 662/2011-30, Dnot 182/2011, ktorým Okresný súd Liptovský Mikuláš v dodatočnom dedičskom konaní po poručiťovi I. H. st., prejednal a rozhodol o novoobjavenom majetku poručiťľa I. H. st., narodenom X. mája XXXX, ktorý zomrel XX. apríla

XXXX, naposledy bytom v M.. Predmetné rozhodnutie nadobudlo právoplatnosť 27. októbra 2011. V konaní žiadny z účastníkov odvolanie nepodal. Dôvody tejto procesnej pasivity zo spisu nie sú zrejmé.

Vzhľadom na to, že v predmetnom konaní podnikovateľka mimoriadneho dovolania nevyužila dostupný opravný prostriedok (možnosť podať odvolanie), najvyšší súd dospel k záveru, že mimoriadne dovolanie je v danom prípade procesne neprípustné.

So zreteľom na to najvyšší súd odmietol mimoriadne dovolanie ako procesne neprípustné (§ 243i O.s.p. v spojení s § 243b ods. 5 O.s.p.).

Generálnemu prokurátorovi v konaní o mimoriadnom dovolaní nemôže byť uložená povinnosť nahradiť trovy konania. Povinnosť nahradiť trovy konania v konaní o mimoriadnom dovolaní má ten, kto podal podnet na podanie mimoriadneho dovolania (viď § 148a ods. 1 a 2 O.s.p.). V danom prípade dala podnet na podanie mimoriadneho dovolania vnučka poručiťľa, táto ale nepodala návrh na priznanie náhrady trov konania o mimoriadnom dovolaní; najvyšší súd preto o trovách konania rozhodol podľa § 243i ods. 2 O.s.p. v spojení s ustanovením § 243b ods. 5 O.s.p. tak, že žiaden z účastníkov nemá právo na náhradu trov konania, pretože neboli podmienky pre rozhodnutie podľa § 146 ods. 2 O.s.p.

Toto rozhodnutie prijal senát najvyššieho súdu pomerom hlasov 3 : 0.

Poučenie:

Proti tomuto uzneseniu nie je prípustný opravný prostriedok.